

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Myllymäki, S. & Tervajärvi, L. (2020) Dialog och det andra inhemska. Poppis, 2020:1, s. 16 - 17.

URL: https://suomenruotsinopettajat.fi/images/Poppis_1-2020_Sari_Myllyma_eki_Lasse_Tervaja_ervi1.pdf

Finland är ett tvåspråkigt land där var och en har rätt att få betjäning på sitt eget modersmål. Detta betyder att hälsovårdspersonalen måste kunna prata både finska och svenska. För många orsakar det andra inhemska språket ändå stora svårigheter och tröskeln att använda det är hög.

I slutet av dagen hade man simulationsövningar där studerande från TAMK och Novia använde båda inhemska språken.

Dialog och det andra inhemska

Det har gjorts bra examensarbeten om att bemöta en patient som talar främmande språk. Arbetet har resulterat i ordlistor, fraslistor eller handböcker gällande vårdarbete och olika undersökningar. I dessa material har tyngdpunkten legat mest på vad vårdarbetare säger dvs. att ge anvisningar och ställa frågor men dialogen har fattats.

I den här artikeln presenteras ett Hallå-projekt som finansieras av Svenska kulturfonden. I projektet samarbetar Tammerfors yrkeshögskola, Yrkeshögskolan Novia och Svenska samskolan i Tammerfors. Målet med projektet är att sammanställa en tvåspråkig (finska-svenska) dialogguide för akutvården som betonar samspelet mellan vårdare och anhöriga och patienter. Guiden innehåller olika centrala uppdrag där vårdaren talar med anhöriga och patienter om patientens tillstånd och vårdåtgärder. Målet med den färdiga guiden är att förbättra patientsäkerheten och samspelet mellan vårdarbetare och anhöriga och patienter.

Fast samspelet mellan vårdare och patient är ytterst viktigt för att vården ska lyckas, framhävs också anhörigas roll särskilt inom akutvården. Vårdarbetaren måste kunna ha ett naturligt och informativt samspel med patientens närmaste krets. Information som den närmaste kretsen ger kan vara betydande när man tänker på patientens fortsatta vård. Detta gäller särskilt sådana patienter som inte själva kan av en eller annan

orsak kommunicera eller berätta tillräckligt med information om sitt eget tillstånd eller sin bakgrund.

DIALOGER SOM FOKUS

Tyngdpunkten med den färdiga guiden ligger i olika dialoger. I det verkliga livet är varje uppdrag inom akutvården alltid unikt men det finns vissa grundläggande faktorer liksom att använda hälsningsfraser och fråga hur man mår, som upprepas i varje dialog. Målet med dialogerna är att studerandena skulle våga stå i växelverkan med patienter och anhöriga på båda inhemska språken. Även om dialogerna står i fokus i guiden, har den färdiga guiden också ordlistor till olika teman och nyttiga fraser.

I dialogerna har de anhöriga en stor roll. Vårdarbetaren frågar de anhöriga efter patientens bakgrund, svarar på deras frågor och lugnar och tröstar dem vid behov. Samspelet med anhöriga är ett viktigt tillägg vid sidan av samtalet med patienten. Dessutom försöker guiden ta i beaktande samtal med olika aktörer i vårdlaget. I dialogerna tas upp såväl förberedelserna inför röntgenundersökningar som provtagningen på laboratoriet.

Material för dialogguiden har producerats under olika kurser vid yrkeshögskolan men ytterligare har det använts bland annat simulationsövningar. Samtalen under simulationsövningarna har spelats in och de

**Svenska
kulturfonden**

har fungerat som bas till dialogerna så att dialogerna skulle framskrida så naturligt som möjligt. En del av dialogerna har skrivits och översatts av studerande i Tammerfors och Vasa på två språk. Därefter har lärarna granskat att de är språkligt och innehållsmässigt korrekta och utarbetat dem enligt dialogguidens stil.

AKTIVT SPRÅKLÄRANDE MED DIALOGER

Ett mål med dialogguiden har varit att öka studerandes medverkan. Redan på högstadiet framhålls elevernas medverkan, problemlösning och branschövergripande inlärning. Man skulle kunna använda guiden som hjälpmedel till exempel på simulationer där patient och vårdare har olika modersmål. Målet med simulationen skulle vara att uppmuntra studerande att samtala på ett främmande språk. Studerandena borde få säkerhet att det viktigaste inte är att använda grammatiskt fullständiga satser utan att bli förstådd. Man skulle till exempel kunna ha före ett muntligt prov i det andra inhemska språket en gemensam simulationsövning där man slår ihop kliniskt vårdarbete och språkinlärning.

Som en del av projektet har en grupp sjukskötarstuderande från Novia besökt Tammerfors där första-vårdarstuderandena har berättat om sina studier och presenterat Taitokeskus-simulationscenter. I slutet av dagen hade man simulationsövningar där studerandena använde båda inhemska språken. Vårt mål var att studerandena skulle öva det andra språket och skulle tro på sina språkkunskaper. När man får en erfarenhet att bli förstådd får man mera mod att prata fast det ännu finns brister på kunskaper.

En del av studerandena på hälsovårdsbranschen har stora brister att behärska det andra inhemska språket om språkinlärningen i tidigare utbildningar har av en eller annan orsak varit bristfällig. Då och då har studerandena också brist på motivation eftersom de inte tycker att det är nyttigt att kunna det andra inhemska språket. Slutligen skapar till exempel de bristande färdigheterna i grammatiken en onödig känsla att man inte kan någonting. Vi hoppas att dialogguiden och de här nya studiemetoderna skulle hjälpa studerande att förstå att man också kan lära sig språket genom att prata och att språkliga fel inte hindrar att bli förstådd.

Att bli förstådd är det viktigaste på alla delområden inom vårdarbete, inte att kunna använda grammatiskt kompletta satser. ■